

אל"ם (מיל) צבי ינאי ("טורבו")
בעת המלחמה: סרן, קצין משמדת גשר בכיד
בסטי"ל וקצין ל"א בזירת ים סוף

חידום טייח!"

הכוח והאיכות האמיתיים הינם
להתעשת, לא לאבד את שיווי
המשקל ולבצע את המשימה

אוניית הוד מעלתה (אה"מ) דרייד

אה"מ דרייד, הינו בסיס ימי בריטי הממוקם על מצוק בדרום בריטניה. זהו בית-הספר (בה"ד) לניווט וללחימה, כולל מתקני אימונים של הצי המלכותי הבריטי. כמו כל בסיס חופי, שמו כשם אונייה. דרייד נכנס להיסטוריה כמוצב הפיקוד ומרכז השליטה של הפלישה לאירופה במלחמת-העולם השנייה (D-Day).

בספטמבר 1973 נשלחתי עם "קרוזו" להשתתף בקורס טקטי של לוחמת ים לצייס ידידותיים. בקורס השתתפו קציני ים בדרגות סרן-סא"ל ממדינות רבות, כולל הודו ופקיסטן, שאך סיימו מלחמה "תקופתית" ביניהן (מאי 1973). ביום ר', 4 באוקטובר, ערב יום הכיפורים, הגענו ללונדון לקראת טיסה מתוכננת לארץ ל-6 באוקטובר. בערב התארחנו בביתו של נספח צה"ל, תא"ל הדר קמחי. הדר היה לאחר תפקיד ראש מספן ים (ר"ם-ים), שהינו סגן מפקד חיל הים. קורם לכן היה איש הקומנדו הימי, מפקד צוללת, מפקד

באוקטובר 1973 נשאתי דרגת סרן (שנה שלישית), הייתי מפקד סטי"ל לשעבר (אח"י סער עד ינואר 1973), שירתתי כסגן מפקד המתקן לתרגול טקטי (מת"ט), שהינו למעשה בית-הספר ללחימת ים בבסיס ההדרכה של חיל הים. מפקדי היה סא"ל צבי גבעתי ("קרוזו"), קצין בקומנדו הימי, חובל ואיש ים מנוסה, שסיים תפקיד כמפקד פלגת סטי"לים.

מלחמת יום הכיפורים טילטלה אותי בין קרבות, זירות ואירועים. התחלתי את המלחמה בחו"ל (בצי הבריטי), וסיימתי אותה בלשכת מפקד חיל הים (מח"י), לבוש בגדי עבודה, לא נקיים ומלוחים למדי, בטקס הענקת דרגת רס"ן.

נכון, בפועל הייתי "פקק" וככזה חוויתי הרבה מאוד. אני חש חובה ולא מעט כבוד להזכיר כמה מאנשי חיל הים ולציין את חלקם ברגעים היפים בתולדות החיל, אם לא היפים שבהם, באחת התקופות הקשות ביותר של מדינת ישראל.

שייטת (מש"ט) הצוללות ושייטת הסטי"לים. כמפקד שייטת הסטי"לים פיתח והטמיע את תורת קרב השטח, שהוכיחה את עצמה עד הפרט האחרון בקרבות הימיים של המלחמה.

הדר עידכן אותנו שהעניינים בארץ מתחממים ואמר, שמשרדו פועל להקדים את חזרתנו ארצה למוצאי יום הכיפורים. הגעתי לארץ לאחר שהמלחמה פרצה, אור ליום ב', 7 באוקטובר, במטוס אל על עמוס בכ-400 לוחמים, שלא הפסיקו לשיר והשתתפו כשראו את ההאפלה בשדה התעופה. "קרוזו" ה"פרוטקציונר" (בשל דרגתו), שהועלה לטיסת אח"מים במטוס מנהלים של אישיות בכירה, הגיע לארץ רק ב-8 באוקטובר.

מוצב פיקוד ימי (מצפ"י), 7 באוקטובר

ב"כור" של החיל עקבו אחר הקרב שלימים נקרא קרב בלטים. כוח משייטת הסטי"לים תקף והשמיד 4 סטי"לים מצריים סמוך לחופם. בערוץ הת"ג החילי שמעתי את הקשר של "יומי" (אל"ם מיכאל ברקאי, לימים, מפקד חיל הים) ולאחר מכן את "יומי" עצמו מודיעים: "חירום טייח!" (טיל אויב). ראיתי את "ביני" (האלוף בנימין תלם, מפקד חיל הים) מפסיק לנגוס בתפוח שאכל (את התמונה לא אשכח), ואת "הרשלה" (ראש מספן ים וסגן מפקד החיל וסנקרא הר"ם-ים) "תא"ל צבי תירוש) עוצר באמצע בדיחה. הכוח התגונן בהצלחה, הטיילים

החטיאו. הקלה במצפ"י. "ביני" הבחין בי (הייתי לבוש בבגדים אזרחיים). אני זוכר שהוא אמר משהו כמו "זה עובד". "הרשלה" הראה לי תצלום חזיתי של טילי אויב (נקודות אור גדולות) שצולמו על-ידי עודד עגור, הצלם האגדי של החיל.

לאחר מכן בקע ממכשירי הקשר המלל המוכר של מהלך התקיפה שלנו: "ושם קריאה) פגע, השמיד", "אישור לרדת לטווח קרוב יותר

לחוף", "אין סיוע אוויר", "תהיה בחוץ עם אור ראשון", וכדומה. רע"ן קצינים הודיע לי, שלפי הוראת המש"ט, אצטרף לשאול חורב (לימים תא"ל, סגן מפקד חיל הים) ביב"א (יחידת הבקרה האווירית) הצפונית של חיל האוויר, כדי לתאם את הפעילות עם מטוסי חיל האוויר בהשתתפות בלחימת הים. חורב נמצא שם לכדו עם שני מפעילי מכ"ם כבר יותר מ-48 שעות. "מה עם מינוי החירום שלי?" שאלתי. "הפסדת,

הרפזי ולימים, אל"ם דוד הרפזין קיבל את אח"י קשת".

ב-1969, הוצבתי בשייטת הסטי"לים (שייטת-3) לאחר שירות בצוללות ולאחר סיום קורס קציני מחלקות (מגמת גילוי, גיווט, קשר ולוחמה אלקטרונית).

באפריל 1971 הוסמכתי כמפקד סטי"ל וקיבלתי את הפיקוד על אח"י סער ועליה פיקדתי עד ינואר 1973. בכל תקופת השירות עסקתי בתורת לחימה ובלוחמה אלקטרונית, כולל תפקיד משני להיח"מ מפקד סטי"ל, כקצין לוחמה אלקטרונית של השייטת. במסגרת התפקיד הזה הכנתי את נוהל ההתגוננות ואת הוראות ההפעלה של האמצעים תוך כדי תרגום הנחיות מטה חיל הים להוראות "עשה" בהפעלת הספינות והכוח ביים. בתקופה הזאת אני מבקש לציין את תא"ל הדר קמחי (המש"ט הראשון בארץ, מפקד מבצע ספינות שרבורג וכאמור, סגן מפקד חיל הים) ואת תא"ל שבתאי לוי מחליפו. שניהם הצליחו ליצור בשלבים ובהרבה כשרון (כל אחד לפי

אישיותו) מתווה בהיר ויעיל של תורת קרב והוראות הפעלה ולהטמיע אותה בכתובים, במפקדים ובקצונה הזוטרה לכמה דורות. השייטת חזרה ותירגלה - ברמות הספינה, הזוג, הפלגה והשייטת. לדעתי, מקומם של המש"טים הראשונים, בעיקר של שבתאי לוי, קופח במעט בהיסטוריה הרשמית של חיל הים.

"יומי" קיבל את הפיקוד בנובמבר 1972 לאחר ששירת כמפל"ג

חיל הים החל את מלחמת יום הכיפורים עם סיומה של מלחמת ששת הימים והטבעתה של אח"י אילת. בכרך הזמן הזה חדרה להכרתנו (אני מאמין של כולם - מפקד חיל הים ועד לקצונה הזוטרה) העובדה הפשוטה: "אנחנו לא טובים, צריך להשתפר, ומהר".

כוח השטח העיקרי של חיל הים נבנה סביב שייטת הסטי"לים. הקמת כוח הסטי"לים היה סיפור יוצא דופן של זרוע הים, שאיפיינה ויצרה את סוג כלי השיט המתאים לזירת הלחימה שלנו. כמו כן מצאה את התעוזה, והצליחה לגייס תמיכה לא מסויגת של מערכת הביטחון לפתח טיל ים-ים, ולשלבו במערכת נשק שניתנה להשגה באופן מיטבי. יש לזכור, שחיל הים הישראלי היה הראשון בחילות הים של המערב שהפעיל את ספינות הטיילים.

בשנות ה-60 וה-70 צוידו ציי ערב, בעיקר סוריה ומצרים, בסטי"לים נושאי טילים סובייטיים, שכינוי נאט"ו שלהם היה "סטיקס" (SSN-2-A). הטווח המבצעי של טילי ה"סטיקס", שפגעו באח"י אילת, היה 25 מייל ימי (45 ק"מ). הטווח של טילי גבריאיל סימן 1 היה פחות מחצי - מעט מעל 20 ק"מ. הפרש הטווח בין הטיילים כונה "החגורה" - הפרש הטווח בין הכוחות, שעל סטי"ל ישראלי היה לקצר, כשהוא בתוך טווח טילי האויב ללא יכולת פגיעה. תורת הלחימה והאמצעים התומכים בה (בעיקר אמצעי לוחמה אלקטרונית) יועדו בעיקר לאפשר מעבר מאובטח והגעה לטווח העסקה יעיל של האויב בטיילי גבריאיל. הפעילות הזאת בוצעה באינטנסיביות במשך כל התקופה שעד מלחמת יום הכיפורים.

בעקבות הטבעת ספינת הדיג 'אורית' בצפון הברדוויל על-ידי סטי"ל מצרי מאזור פורט סעיד ב-1970 הואצו מהלכי ההטמעה של המערכות ותורת הלחימה.

החגורה

חיל הים החל את מלחמת יום הכיפורים עם סיומה של מלחמת ששת הימים והטבעתה של אח"י אילת. בכרך הזמן הזה חדרה להכרתנו (אני מאמין של כולם - מפקד חיל הים ועד לקצונה הזוטרה) העובדה הפשוטה: "אנחנו לא טובים, צריך להשתפר, ומהר".

כוח השטח העיקרי של חיל הים נבנה סביב שייטת הסטי"לים. הקמת כוח הסטי"לים היה סיפור יוצא דופן של זרוע הים, שאיפיינה ויצרה את סוג כלי השיט המתאים לזירת הלחימה שלנו. כמו כן מצאה את התעוזה, והצליחה לגייס תמיכה לא מסויגת של מערכת הביטחון לפתח טיל ים-ים, ולשלבו במערכת נשק שניתנה להשגה באופן מיטבי. יש לזכור, שחיל הים הישראלי היה הראשון בחילות הים של המערב שהפעיל את ספינות הטיילים.

בשנות ה-60 וה-70 צוידו ציי ערב, בעיקר סוריה ומצרים, בסטי"לים נושאי טילים סובייטיים, שכינוי נאט"ו שלהם היה "סטיקס" (SSN-2-A). הטווח המבצעי של טילי ה"סטיקס", שפגעו באח"י אילת, היה 25 מייל ימי (45 ק"מ). הטווח של טילי גבריאיל סימן 1 היה פחות מחצי - מעט מעל 20 ק"מ. הפרש הטווח בין הטיילים כונה "החגורה" - הפרש הטווח בין הכוחות, שעל סטי"ל ישראלי היה לקצר, כשהוא בתוך טווח טילי האויב ללא יכולת פגיעה. תורת הלחימה והאמצעים התומכים בה (בעיקר אמצעי לוחמה אלקטרונית) יועדו בעיקר לאפשר מעבר מאובטח והגעה לטווח העסקה יעיל של האויב בטיילי גבריאיל. הפעילות הזאת בוצעה באינטנסיביות במשך כל התקופה שעד מלחמת יום הכיפורים.

בעקבות הטבעת ספינת הדיג 'אורית' בצפון הברדוויל על-ידי סטי"ל מצרי מאזור פורט סעיד ב-1970 הואצו מהלכי ההטמעה של המערכות ותורת הלחימה.

כוח השטח העיקרי של חיל הים נבנה סביב שייטת הסטי"לים. הקמת כוח הסטי"לים היה סיפור יוצא דופן של זרוע הים, שאיפיינה ויצרה את סוג כלי השיט המתאים לזירת הלחימה שלנו. כמו כן מצאה את התעוזה, והצליחה לגייס תמיכה לא מסויגת של מערכת הביטחון לפתח טיל ים-ים, ולשלבו במערכת נשק שניתנה להשגה באופן מיטבי. יש לזכור, שחיל הים הישראלי היה הראשון בחילות הים של המערב שהפעיל את ספינות הטיילים.

בשנות ה-60 וה-70 צוידו ציי ערב, בעיקר סוריה ומצרים, בסטי"לים נושאי טילים סובייטיים, שכינוי נאט"ו שלהם היה "סטיקס" (SSN-2-A). הטווח המבצעי של טילי ה"סטיקס", שפגעו באח"י אילת, היה 25 מייל ימי (45 ק"מ). הטווח של טילי גבריאיל סימן 1 היה פחות מחצי - מעט מעל 20 ק"מ. הפרש הטווח בין הטיילים כונה "החגורה" - הפרש הטווח בין הכוחות, שעל סטי"ל ישראלי היה לקצר, כשהוא בתוך טווח טילי האויב ללא יכולת פגיעה. תורת הלחימה והאמצעים התומכים בה (בעיקר אמצעי לוחמה אלקטרונית) יועדו בעיקר לאפשר מעבר מאובטח והגעה לטווח העסקה יעיל של האויב בטיילי גבריאיל. הפעילות הזאת בוצעה באינטנסיביות במשך כל התקופה שעד מלחמת יום הכיפורים.

בעקבות הטבעת ספינת הדיג 'אורית' בצפון הברדוויל על-ידי סטי"ל מצרי מאזור פורט סעיד ב-1970 הואצו מהלכי ההטמעה של המערכות ותורת הלחימה.

ועשה הרבה בדרכו הנוקשה וההחלטית להטמיע את התורה. אין לי ספק, ששייטת הסטי"לים נכנסה למלחמת יום הכיפורים במוכנות מיטבית של האנשים, כלי השיט ואמצעי הלחימה שלהם.

יחידת בקרה אווירית הר מירון, 7-8 באוקטובר

ליב"א הגעתי כבר באור יום. בדרך פרקתי את המתנות בבית, נישקתי את ניצה והילדים ואמרת לי להם שהכול יהיה בסדר (נשארה עם שלושה ילדים קטנים בקומה רביעית, ללא מעלית עם שלושה ארבע אזעקות ביום). אני זוכר שנדהמתי לראות ששאלו חורב כבר רס"ן (הוא זכה לקיצור פז"ם לקראת החגים). העדכון שלו היה יבש: "אנחנו דורשים, הם רושמים. אתמול קיבלנו מטוס קורנס שהכוח בים כיוון לספינה מצרית, כנראה סטי"ל.

הטייס דיווח על פגיעה. ביתר הזמן הם עסוקים בעצמם.

סיכמנו שלמחרת היום כש"יומי" יחזור מהים, נסביר לו שאין מה לעשות פה ונבקש שיעלו שני קציני מילואים. המצב הכאיב לי. בשנים שלפני המלחמה פעלנו (בעיקר שייטת הסטי"לים) בשיתוף פעולה אינטנסיבי מאוד עם טייסות העיט והקורנס, בעיקר מרמת דוד. ביצענו הליכי שיתוף פעולה ותרגילים רבים בנושאי תקיפה ולוחמה אלקטרונית. ערכנו ביקורים הדדיים ולקחנו טייסים לתרגילים ולמשימות בים. הכרנו באופן אישי את מפקדי הטייסות (בעיקר עזרא קדם [בבן] ואביהו בן-נון). ביחידת הבקרה האווירית תפקדו אנשי חיל האוויר באופן שקט ויעיל, מהמפקד ועד לאחרון הבקרים. היו יירוטים והיו נטישות. רק בדיעבד הפנמתי את גודל הצרה

שבה היה חיל האוויר בימים הראשונים של המלחמה.

למחרת היום שוחחנו עם "יומי". הוא (שכבר הרגיש בערך כמו מלך), אמר שנעזוב ונחזור לשייטת, "שום דבר לא יצא לנו מחיל האוויר", אמר. בליל 11/10 באוקטובר שאלו חורב ואני כבר השתתפנו בקרב לטקיה השני בחוף הסורי.

קרב לטקיה השני

לשייטת הגעתי לאחר תחקיר של קרב "נפל" בחוף המצרי, שבו הכוח שלנו לא הצליח להגיע למגע. "יומי" לא היה משום שנסע למטה בלתי-אביב. שמעונה הפקידה הראשית ועידית הקנ"לית

(שתיהן נישאו מאוחר יותר למפקדי סטי"לים יציק שמיר ופיני שחף), העבירו לנו הודעה: "טורבו" ילך למיכה (לימים מש"ט אל"ם מיכה לצרוס), ושאלו לגדעון (לימים ת"א"ל גדעון רו, מפקד זירת ים סוף, סגנו של "יומי" וממלא מקומו כמפקד החיל ב-1978). אצל מיכה פגשתי את "פפר" (לימים אל"ם שמואל פרס, ידירי), מפקד אח"י חרב. סיכמנו שאפליג איתו כקצין גשר בקרב (קצין גשר בכיר). לצרוס אישר לא לפני שאימת עם "פפר" שהוא יסתדר איתי (הייתי בכיר מ"פפר", ידוע כלא טוב ב"לקבל מרות", ועצמאי מדי לטעמו של לצרוס).

בים, התקרבונו ללטקיה מצפון-מערב. היה זה לילה בהיר, ירח כמעט מלא. רוח חרישית מצפון-מערב, שהפכה למזרחית לא חזקה בקרבת החוף. ספינת הפיקוד (הדגל) היתה אח"י חץ בפיקודו של משה אורון (אקרמן). המשמעות היתה שבשלב ההתפרצות (אל מתחת

ל"חגורה") נצטרך לתמרן למבנה

מכונס מאוד, במהירות מרבית.

ל"תעלול" הזה קראנו "מסדר פז".

זה לא המקום לפרט למה ומדוע.

בגשר עמדתי / ישבתי על כיסא

ימין. במרכז הגשר עמד שייע

גולדמן (אז סג"ם טרי בוגר

חובלים), שהיה קצין הגשר הזוטר.

כוח של 2-3 סטי"לים סוריים אותר

באזור פתח הנמל, והכוח שלנו פתח

בהסתערות. מטח טילים ראשון

נורה לעברנו. ביצענו התגוננות

מסודרת וירי בתותח 76 מ"מ. שני

טילים עברו בדופן ימין בטווח

שנראה לי קרוב (בים קשה להעריך

טווח בעיקר בלילה). הם נכנסו

למים והתפוצצו מאחורי הספינה.

הטיל השלישי שמר על כיוון ישר

אלינו עד שסטה באופן ברור לכיוון

הדופן השנייה והרחק מהכוח.

התיאור הינו איטי, בפועל הכול

מתרחש מהר מאוד. אלה טילים

בגודל מטוס סילון קטן הטסים

במהירות של 0.9 מאך, לכל אחד יש רש"ק במשקל 500 ק"ג. עד

היום נשמר בזיכרוני מראה שני הטילים בדופן ימין עם שובל העשן

ורסיסי האש מאחוריהם.

עד מהרה הגענו לטווח העסקה שלנו. קרב השטח החל. תימרנתי,

פתחתי זווית לירי, תיאמתי עם הספינה הקרובה, שמעתי את ערוצי

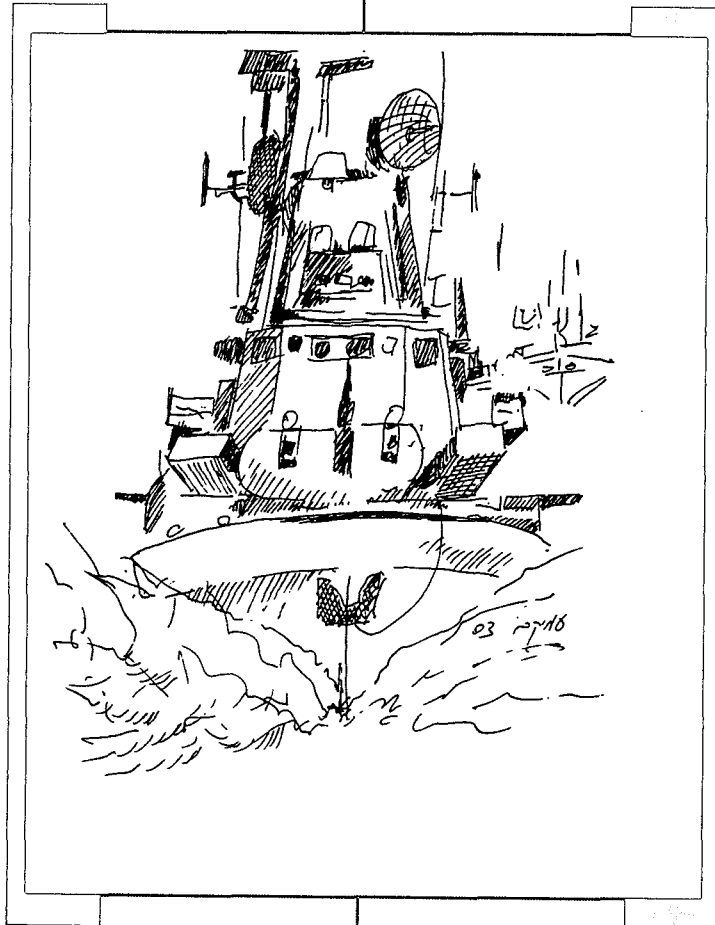
הקשר בגשר והערוץ החילי בגשר הפנימי. עידכנתי את מרכז ידיעות

הקרב (מיי"ק) ושמעתי מהמפקד עדכונים במי פגענו. האזנתי לרשתות

הפנים ושמעתי את קצין הנשק יפרויב (חיים להב) ידידי, מעביר

פקודות למערכת הנשק והמכוון. הקרב נוהל בהתאם לתרגולת

המוכרת עד שנכנסנו לטווח תותחי החוף בקוטר 130 מ"מ.

מנתזי המים שהספינה נשטפה בהם. תימרנו בחריפות בדפוס אקראי תוך כדי צפייה בהבהקי הידי ממיקומן של הסוללות. היו אלה רגעים קשים. במצב שנוצר הבנו והפנמנו את משמעותו של אזור מוגן תותחים (אמ"ת) מבוקרי מכ"ם ואת האיום הטמון בו. למזלנו, הצללית הקטנה של הסטי"לים ותמרונני ההתחמקות החריפים מצעו היפגעות (פרט לרסיס באח"י מזנק).

באותו הלילה נפגעו שתי מטרות של חיל הים הסורי בנמל. כלי אחד, כנראה סטי"ל, הושמד בעת היכנסו לנמל. כמו כן נודע לנו בדריעבד, שאחד הטילים פגע באוניית סוחר. באזור הבניאס הוצתה חוות המכלים והיא המשיכה לבעור עד לימים האחרונים של המלחמה. לפחות פעם נוספת נכנס כוח שלנו להפגזת חוזרת בבניאס במהלך המלחמה. בבניאס הושמדו המצבור ועתודת הדלקים של הצבא וחיל האוויר הסורי.

במבט לאחור ניתן להגדיר את ליל קרב טרטוס והבניאס כ"ליל התותחים" של המלחמה. לאחר קרב טרטוס הפסיק למעשה חיל הים הסורי להוות איום. אני לא זוכר קרבות משמעותיים נוספים בזירה הצפונית. המשכנו לקיים סיורים "אלימים". לא נכנסנו לטווח אמ"ת ללא צורך. בפועל התעבורה הימית לנמלי סוריה נפסקה.

אלכסנדריה ואבו קיר

יצאנו מהנמל בשעות אחר-צהריים לסיור אליים להשמדת כלי שיט אויב באזור החוף המצרי במבואות אלכסנדריה. יצאנו בנתיב מערבי. בטווח 7-6 מייל מהחוף נשמעה בערוץ הפלגתי ההודעה "חירום אלף" (מטוסי אויב). הבטתי לאחור לעבר הספינה המדווחת (נרמה לי, שזו היתה אח"י געש) וראיתי כמה נתזים על השובר של הספינה האחורית בכוח. הבחנתי בשמים בכמה מטוסי קרב. לקח לי כמה שניות לזהות את המטוסים כשלנו והעברנו הודעה מרגיעה - "חירום בועז" (מטוס עמית). זו היתה דרמה קטנה. מבנה של מטוסי עייט שחזר לרמת דוד הטיל לים מכלי דלק לקראת הנחיתה. הם לא טרחו לראות מה נמצא מתחתם. לא הצלחנו לשלול את האפשרות שמה שהוטל למים היה חימוש עודף לקראת נחיתה.

לקראת חצות התקרבו לחוף מצפון לאלכסנדריה. איתרנו מטרות בטווח 15-20 מייל מהחוף. הן הסתמנו בתנועה איטית או "במקום". לא נקלטו קורנים מאיימים, ומפקד הפלגה (מיכה) הנחה להתקרב. בטווח "מכוון" (גילוי במשקפות המכוון האופטי של הספינה) הן

האמת היא שהופתענו. לא ידענו על נוכחות מסיבית של תותחי 130 מ"מ מבוקרי מכ"ם. בקרב לטקיה הראשון בליל 7/6 באוקטובר הם לא הופעלו באופן משמעותי (לפחות לא דווח על כך). מכ"ם הבקרה הרוסי Sheet-Band והמכ"ם הצרפתי CDR לא היו מוכרים. יכולת הדיוק ורמת התותחנות שהופגנו על-ידי הסורים היו גבוהות. מייד בין המטח הראשון או השני פגעו 4-6 פגזים סביב הספינה שלנו. היינו בקצה טווח ההעסקה שלנו, למטרות בפתח הנמל, ולכן לא יכולנו לצאת במהירות מהטווח היעיל של הפגזת החוף. מכיוון שהמדובר בנשק סטיסיטי היה לנו מזל. תימרנו, התכווצה לנו הבטן ולא ספגנו פגיעה. כל הספינות בכוח יצאו ללא פגיעה. (רק אח"י מזנק ספגה פגיעת רסיס באזור החרטום בקרב טרטוס).

קרב לטקיה השני הסתיים בהישג משמעותי: סטי"ל אחד הוטבע ואחד נפגע. לנו לא היו אבידות או פגיעות. אם זיכרונני אינו מטעני, מאותו לילה נחסם נמל לטקיה לפעילות כלי שיט וחיל הים הסורי.

טרטוס

אל טרטוס, עיר הנמל הדרומית בסוריה, הגיעה אספקה מברית-המועצות במהלך המלחמה. בשבוע

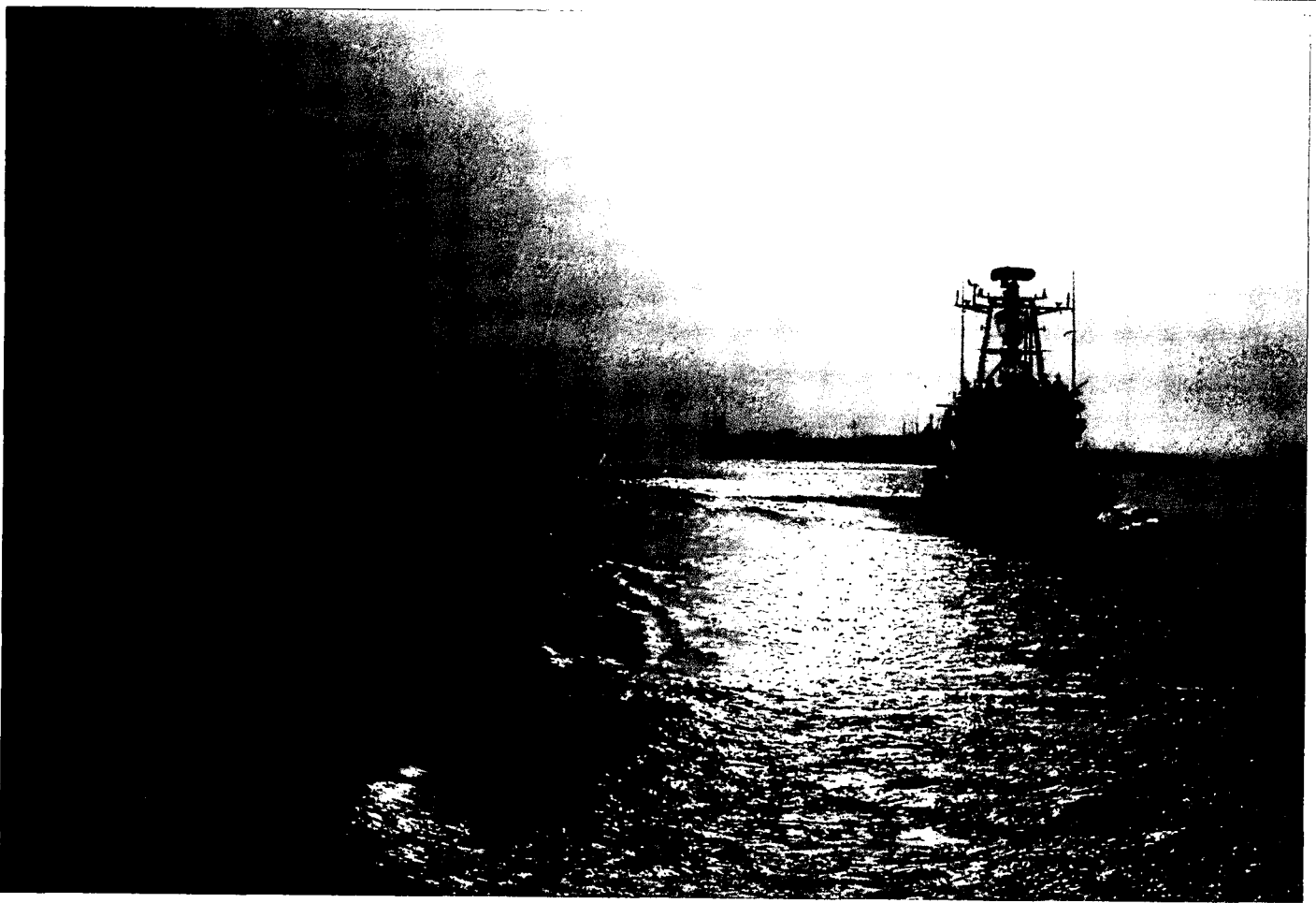
הראשון הוקצה כוח ימי, במטרה לשבש את פעילות הנמל בטרטוס ולפגוע במתקני האחסון לדלק באזור הבניאס (באמצע הדרך בין טרטוס ללטקיה). הכוח הורכב משני כוחות משנה. הכוח הצפוני, שהוקצה לבניאס, כלל את ספינות סער 4 - אח"י רשף (בפיקודו של מיכה רם, לימים אלוף, מפקד חיל הים) ואח"י קשת (בפיקודו של דוד הרפזי דוד, לימים אל"ם ורמ"ח אמל"ח), שהיו חמושות בשני תותחי 76 מ"מ כל אחת. על הכוח הצפוני פיקד אלי רהב (לימים תא"ל, מש"ט סטי"לים ור"ס-ים). אני הפלגתי באח"י סופה, שהיתה ספינת הפיקוד בכוח הדרומי. מפקד הספינה היה ידידי אריה שפר ("שפלר הגדול", לימים אל"ם). המפל"ג היה מיכה לצרוס. מפקד השייטת הפליג באח"י מזנק.

הקרב התפתח באופן הצפוי: התגוננות בפני מטח טילי אויב, פריצה לטווח טילים, ירי טילים שלנו, ירידה לטווח תותחים והעסקה בתותחי ה-76 מ"מ של מטרות בתוך הנמל. מצפון בערו ככר המכלים באזור הבניאס. ואז, כאשר אני תימרנתי לפי הנחיותיו של לצרוס את הכוח שהעסיק את המטרות באזור הנמל, נפתחת הפגזת תותחי החוף. זו היתה הפגזה מדויקת וצפופה. סיפרו לי ששמעו את הדי הנפילות בחדר המי"ק של הספינה. זכור לי במיוחד מטח שנפל עלינו - כ-4 פגזים בדופן ימין ו-2-3 בדופן שמאל. אני נרטבתי

התגלו כמוארות, ומאוחר יותר כספינות דיג.

הכוונה היתה להתרחק ולהמשיך בשלב איתור מטרות אויב. מפקדת חיל הים התעקשה: "אלה הן מטרות אויב המשמשות לתצפית ולדיווח." שמעתי את קולו של "ביני" בערוץ הת"ג החילי, שהיה מותקן בגשר בפנימי: "לא תמימות, יש להשמיד." ניגשנו למשימה המדכאת של פגיעה בספינות הדיג והטבעתן. "פפר" ומיכה הצטרפו אלי בגשר בחוסר רצון. התקרבו לטווח והתחלנו בירי אזהרה. אנשים ירדו למים והורדה גם רפסודת עץ. לאחר מכן ניסינו להטביע ב-

הסריקה אחר מטרות אויב. לקראת אור ראשון יצאנו מעבר לטווחי האיום מהחוף המצרי. אישית אני מחשיב את אותו לילה כאכזבה. עם תחילת השבוע השני למלחמה היה ברור, שהמערכה הימית בזירת הים התיכון הושלמה. השגנו שליטה ימית באזורי החוף הסורי והחוף המצרי. כוחות סטי"לים פעלו ברצף והיו ערוכים לעצור את התעבורה הימית לנמלי סוריה ומצרים. בהמשך השתתפתי כקצין משמרת גשר על סטי"ל בחיפוש אחר כלי שיט ומטרות תשתית, שפגיעה בהן תפגע ביכולת הלחימה של האויב, כמו חוות הדלק

בבניאס בחוף הסורי, וחוף אל-עלמיין במערבה של מצרים.

זירת ים סוף

לעומת זירת הים התיכון, בזירת ים סוף, שכללה את מפרץ סואץ כולו עד לפתחה הדרומי של התעלה, אזור מצרי יובל, צפון הים האדום ומפרץ אילת, המצב היה שונה. זו היתה זירה גדולה וארוכה, שהתאפיינה בקרבה לכל אורכה לחופי האויב ולבסיסיו. תוכניות המלחמה בזירת ים סוף כללו מבצע נחיתה עם סד"כ קרקעי משמעותי בחוף המצרי במפרץ סואץ, מבצע שהיה מיועד לקפל את המערך המצרי מדרום. נשלחתי למבצע הנחיתה בראש קבוצה של קציני סטי"לים. משימתנו היתה לתגבר את כוח הנחיתה ואת הדבורים בזירת ים סוף

0.5 ולא הצלחנו. בסוף השתמשנו ב-76 מ"מ, שהטביע בפגז השני. בקרבת אח"י חרב היו שבעה ניצולים, חלק מהם היו פצועים. כשהעלינו אותם לספינה התברר, שבמפקדת חיל הים ידעו על מה הם מדברים. היו אלה אנשי חיל הים המצרי במדים. רופא שלנו (אני זוכר, שהוא היה מומחה לילדים), טיפל בהם וכולם שרדו. אלה היו אנשי יחידת התצפית של מערך החוף המצרי, אשר נפרס על ספינות דיג מגויסות במטרה לעבות את מערך הגילוי ויכולת הזיהוי שלו. לאחר האירוע הזה הסתערנו לעבר החוף. לא נתקלנו באש (של טילים או של תותחי חוף). כשהגענו לטווח הטילים שלנו ירתה אח"י סער טיל לכיוון בסיס ההדרכה (האקדמיה) של חיל הים המצרי באבו קיר (עיירה ומפרץ יפהפה ממזרח לאלכסנדריה). עד כמה שידוע לי נפגעה תחנת הרכבת של אבו קיר. לא נותר לנו זמן להמשיך

ביכולת התגוננות מפני טילי אויב. במקביל לנו, נשלחו שלושה סוגים של אמצעים מיוחדים שאותם התקנו ותירגלנו כאשר הצטרפנו לספינות הדבור (קצין לספינה). זו היתה משימה משמעותית, שהטילה על ספינות הדבור מטלות לחימה, שבחלקן היו מיועדות לסטי"לים.

לאחר ההתארגנות, יצאנו לים עם פלגת הדבורים לסיוורים ולהיערכות שקטה במטרה לפגוע בספינות האויב שסיירו באזור שמצפון לאי שדואן. המצרים לא יצאו לים באותם לילות.

מבצע הנחיתה לא יצא לפועל. לאחר מכן, עוד במהלך המלחמה היה ניסיון "נפל" של מפקד הזירה אל"ם זאב אלמוג (לימים מפקד חיל הים) להשאיר אותי בזירה בתפקיד קצין

ההיסטוריה של הזירה. "ביני" חילץ אותי ואמר: "מה אתה עוד עושה פה? תחזור לי"ומי". אנחנו מתארגנים לליווי כלי שיט בים התיכון." (הסיפור היה מורכב יותר. עד היום תודתי נתונה לארי רונה, לימים תא"ל, מש"ט סטי"לים וראש מודיעין ים, שהיה רמ"ד בענף תכנון מבצעי. עם סיום התדריך לחש ל"ביני" מה שלחש. אני מצאתי את עצמי טס איתם באותו ערב במטוס זמיר לצפון).*

ליווי אוניות סוחר בים התיכון: מבצעי לינו

בסוף השבוע השני של המלחמה התקרבו למזרח הים התיכון אוניות סוחר ישראליות, שהועמסו בעיקר במטוסים, בטנקים ובתחמושת ממחסני החירום של ארצות-הברית במערב-אירופה. הרכבת הימית הזאת פעלה במקביל לרכבת האווירית. כושר הנשיאה שלה היה גדול יותר באופן משמעותי.

השתתפתי בשני מבצעי ליווי ממרכז הים התיכון ועד לנמלי הארץ. הפלגתי באח"י קשת. היו לנו לא מעט אירועים מעניינים ובחלקם מעצבנים. הים לא ויתר לנו ונאלצנו לפעול באזורים שבהם חים טוער לעיתים קרובות מדרום וממערב לכרתים.

היו לנו תקלות. אחת הספינות עלתה על שרטון ליד האי רודוס ונגררה על-ידי האונייה שאותה היתה אמורה ללוות עד הנמל (גרידה מהירכתיים משום שהחרטום ניזוק קשות). צברנו עייפות רבה. אח"י רשף ואח"י קשת, ספינות סער 4 החדשות, הוכיחו יכולת מרשימה. עד מהרה הבנו, שזוהי ספינת השטח האופטימלית עבורנו לא רק

לזירת ים סוף שאליה הן יועדו, אלא גם לים התיכון.

כשהוכרזה הפסקת-האש השנייה הייתי בים. חזרנו לאחר יומיים. קיבלתי הודעה לחזור ולהתייצב חזרה במת"ט (מתקן לתרגול טקטי) שכן מפקד חיל הים הנחה שהיחידות יחזרו לתרגל במסגרת הטמעת לקחים. כמו כן הונחינו להתכונן לסיבוב נוסף. "יומי" קרא לי ואמר

שמכיוון שאני "על-תקני" לא ניתן להעניק לי דרגת רס"ן עם יתר המפקדים. הטקס יועד לאחר-צהריים בלשכת מפקד חיל הים. לא שמחתי. ירדתי לספינה לישון. תוך שעתיים העניין סודר ונקראתי דחוף למפקדה בתל-אביב. נאלצתי לנסוע לבוש בכגדי עבודה וללא ניצה אשתי, ששכבה עם חוס בבית. את דרגות הרס"ן ענדו לי "יומי" ויסמין, אשתו של ידידי הטוב עמי שר-אל, שפיקד על

מוצב חיל הים בצפון סיני וקודם גם הוא באותו ביום.

לסיום

כשאני מביט 30 שנים לאחור אני שואל את עצמי מה למדתי מהמלחמה, או מה השפיע עלי? אין לי תשובה מובנית והולמת. יש אוסף של מסקנות ורגשות אישיים. מה שמצאתי לנכון להעלות על הכתב הוא: גם כשאתה מתכונן באופן הכי טוב ונכון שניתן, קיים הגורם הבלתי ידוע והמפתיע. הכוח והאיכות האמיתיים הינם להתעשת, לא לאבד את שיווי המשקל ולבצע את המשימה. ואולי נכון לסיים באמרה אחת מני רבות של מפקדי ועמיתי "יומי": "פקודות ונהלים נוצרו כדי שבשעת הצורך יפרו אותם האנשים הבקאים בהם והיודעים היטב את הכוונה שמאחוריהם."

* אני לא שלם לחלוטין עם התיאור התמציתי של פרק המלחמה בזירת ים סוף, שבה נטלתי חלק. אני מקווה שתימצא ההזדמנות וסיפור המלחמה המלא יפורסם בספר בנפרד.

